

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Laia Vidal

comunicacio@lecturafacil.net

Associació Lectura Fàcil

Elisabet Serra

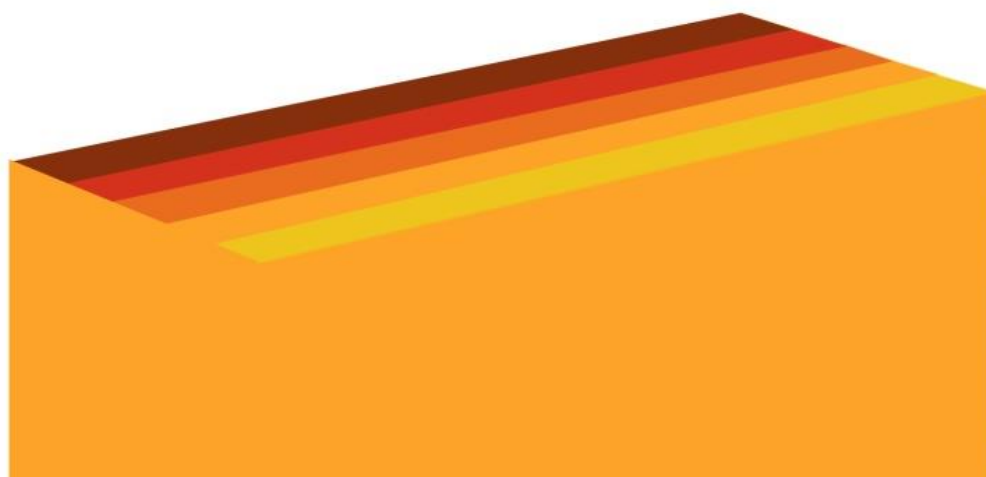
lecturafacil@cobdc.org

Associació Lectura Fàcil

**AJUDAR A LLEGIR ELS QUE NO LLEGEIXEN:
LECTURA FÀCIL A CATALUNYA (2016-2017)**

**AYUDAR A LEER A LOS QUE NO LEEN:
LECTURA FÁCIL EN CATALUÑA (2016-2017)**

**HELPING NON-READERS TO READ:
EASY-TO-READ INITIATIVES IN CATALONIA
DURING 2016 AND 2017**

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

La publicació de més llibres de lectura fàcil és una demanda constant. El gran creixement de clubs de lectura fàcil reclama que les editorials apostin per nous llibres, de temàtica diversa. La Llei d'accessibilitat es constitueix com un punt d'inflexió a l'hora de reclamar una informació clara i entenedora per a tota la ciutadania. Aquest accés a la informació és un àmbit en creixement.

La lectura fàcil, a través de l'Associació Lectura Fàcil, ha crescut en presència fora del país. S'ha constituït la Xarxa de Lectura Fàcil, amb entitats de diferents comunitats autònomes, i s'han establert convenis amb entitats de països sud-americans.

La publicación de más libros de lectura fácil es una demanda constante. El gran crecimiento de clubes de lectura fácil reclama que las editoriales apuesten por nuevos libros, de temática diversa. La Ley de accesibilidad se constituye como un punto de inflexión a la hora de reclamar una información clara y comprensible para toda la ciudadanía. Este acceso a la información es un ámbito en crecimiento.

La lectura fácil, a través de la Asociación Lectura Fácil, ha crecido en presencia fuera del país. Se ha constituido la Red de Lectura Fácil, con entidades de diferentes comunidades autónomas, y se han establecido convenios con entidades de países hispanoamericanos.

First, in the two-year period in question, the substantial growth in easy-to-read clubs has brought publishers face to face with a demand for new easy-to-read materials on a variety of subjects. Second, the legislation on linguistic accessibility has helped to make this period a turning point with regard to the general public's right to information that is clear and can be easily understood by all the citizens. Finally, the *Associació Lectura Fàcil* (Easy-to-Read Association, ALF) has helped to promote easy-to-read initiatives outside Catalonia and organize the *Xarxa de Lectura Fàcil* (Easy-to-Read Network, XLF), which is now active in different parts of Spain and has links with easy-to-read associations in countries in South America.

PARAULES CLAU:

Lectura fàcil, Associació Lectura Fàcil, Persones amb dificultats lectores, Accessibilitat informativa

PALABRAS CLAVE:

Lectura Fácil, Asociación Lectura Fácil, Personas con dificultades lectoras, Accesibilidad informativa

KEYWORDS:

Easy-to-read, Associació Lectura Fàcil, People with reading difficulties, Information accessibility

REBUT 21/12/2018 / ACCEPTAT 10/01/2019

1 INTRODUCCIÓ

La Llei d'accessibilitat s'ha convertit en un punt d'inflexió en la creació de materials accessibles, clars i entenedors per a tota la ciutadania. Cada cop més, editorials, entitats, administracions i tot tipus d'institucions aposten per fer accessibles els seus continguts. L'aposta de les biblioteques per aquest tipus de materials ha fet créixer el nombre d'editorials i de llibres de lectura fàcil. Per tant, ha contribuït a augmentar el nombre de nous lectors. Som el país amb més llibres de lectura fàcil publicats, per darrere només de Suècia.

L'accessibilitat informativa ha començat a introduir-se a diferents àmbits: al món de la cultura (museus, teatres...), a l'administració o en temes de salut o legals. És un dret transversal que s'ha d'aplicar a qualsevol tipus d'informació pública. I aquesta feina situa l'Associació Lectura Fàcil (ALF) com a referent de l'accés a la lectura, a la informació i a la cultura, no només a Catalunya sinó, a poc a poc, fora del nostre país.

2 FOMENT LECTOR

Durant aquests anys són moltes les activitats de foment lector amb llibres de lectura fàcil que s'han realitzat, amb l'objectiu de fer arribar el gust per la lectura a col·lectius en principi poc predisposats als llibres. És fonamental el paper que hi juga la col·laboració entre l'Associació Lectura Fàcil i les biblioteques. Aquest treball conjunt permet fer accessible la cultura, la literatura i la informació a tothom.

2.1 L'aposta editorial

Durant el 2016 i 2017 quatre noves editorials han començat a publicar en lectura fàcil regularment. Són: El Cep i la Nansa, ING Edicions, Illa Edicions i Libertas Ediciones. El catàleg únic que promou l'Associació Lectura Fàcil s'ha ampliat fins als dos-cents títols, amb llibres en català, castellà i eusquera. En aquest sentit, el catàleg únic té la força de poder treballar de forma conjunta amb tots els llibres publicats seguint els principis de la lectura fàcil.

La publicació de nous títols és una demanda constant per part d'usuaris i participants als clubs de lectura fàcil. Cada vegada hi ha més usuaris, i gairebé tots es mantenen i no desapareixen. Tot i que durant el 2016-2017

Durant el 2016 i 2017 quatre noves editorials han començat a publicar en lectura fàcil regularment: El Cep i la Nansa, ING Edicions, Illa Edicions i Libertas Ediciones.

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

s'han publicat trenta-dos llibres de lectura fàcil, la demanda de nous títols de diferents temàtiques es manté.

La publicació de llibres de lectura fàcil és un treball conjunt entre les editorials i l'Associació Lectura Fàcil. Hi entren en joc factors editorials i comercials, però també altres criteris, com ara no repetició de títols entre editorials, argument adequat per ser adaptat, interès per a diferents públics o qualitat de l'obra a adaptar, entre d'altres. Un dels factors determinants són els drets d'autor. Costa publicar títols actuals pel cost que suposa adquirir-ne els drets, però amb l'ajuda d'algunes administracions com ara l'Institut Català d'Empreses Culturals o la Direcció General de Política Lingüística, es treballa per apropar també aquesta narrativa actual.

Des del web de l'Associació Lectura Fàcil es poden consultar [tots els títols publicats](#). En molts dels casos se'n poden fullejar les primeres pàgines. Aquests són els títols publicats del període 2016-2017:

Editorial La Mar de Fàcil

- Contes sorprenents
- El temps de les cireres
- El secret
- Bailar un tango en Madrid
- Un reloj con dos iniciales
- Molt soroll per res
- Viu la festa! Festes i tradicions catalanes
- Històries de llegenda de Catalunya
- Cómo resolver los conflictos
- Habilitats socials a la feina
- El Parlament de Catalunya
- Planifica i gaudeix del teu temps d'oci
- Cuida la teva imatge personal i les teves relacions socials

Editorial Castellnou-Almadraba

- El comte de Montecristo
- Oliver Twist

Editorial Adapta

- Mecanoscrit del segon origen
- Marcus Marc i la ruta del Cacao
- Marcus Marc i la ruta del Coltan
- L'illa del doctor Moreau
- El castell impenetrable
- L'home que va poder regnar

La publicació de llibres de lectura fàcil és un treball conjunt entre les editorials i l'Associació Lectura Fàcil.

Editorial Tàndem

- Tirant lo Blanc
- Sindbad el mariner

Illa Edicions

- Llibre de les bèsties

Libertas Ediciones

- Cuentos del azar y del amor

Universidad internacional de Andalucía

- Novelas ejemplares

Publicacions l'Abadia de Montserrat

- Tant de gust... senyor Calders
- Tant de gust... senyor Martí i Pol

Editorial El cep i la Nansa - Carambuco

- El ratolí Pérez

ING Edicions

- El peix dels desitjos

Ediciones Beta

- Max se va de vacaciones

Horsori Editorial

- Glifing. Com detectar i vèncer les dificultats de lectura

2.2 Audiollibres

L'Associació Lectura Fàcil també ha apostat per altres formats, com són els audiollibres. Aquests títols es poden consultar de forma gratuïta a través del web de l'Associació. Són audiollibres interpretats per actors, amb arranjaments i efectes sonors per fer més entretinguda l'escolta. Els audiollibres serveixen com a reforç a la lectura, i és l'única manera que tenen alguns dels col·lectius de poder-ne gaudir. La producció dels audiollibres ha anat a càrrec d'Eugènia Torrella i la música i el so, d'Òscar Salvador.

Aquests són els [audiollibres](#) publicats fins el moment:

- L'aigua del Rif
- Set dies al llac
- Trampa de foc

L'Associació Lectura Fàcil també ha apostat per altres formats, com són els audiollibres. Aquests títols es poden consultar de forma gratuïta a través del web de l'Associació.

- El temps de les cireres
- Contes sorprenents
- Nahid, la meva germana afganesa
- De Chamartín a Collbató
- El lladre de Tortosa i altres llegendes
- Les mateixes estrelles
- Catalunya 1714. Una història de guerra i traïcions
- El secret

2.3 Activitats de foment lector

Catàleg d'activitats

Existeix un [catàleg d'activitats de lectura fàcil](#) que recull totes aquelles activitats de foment lector que s'ofereixen a biblioteques, escoles i entitats. Inclou xerrades amb autors, contacontes, lectures dramatitzades, rutes literàries... El catàleg està editat amb el suport del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya.

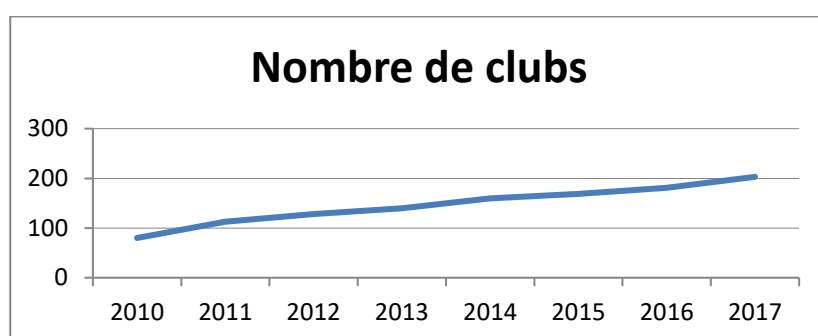
Clubs de lectura fàcil

La gran activitat de foment lector amb els llibres de lectura fàcil continuen sent, però, els clubs de lectura. Durant el període 2016-2017 s'ha arribat a la xifra de dos-cents clubs de lectura fàcil a Catalunya i tres-cents a Espanya. Això vol dir que s'organitzen un total de cinc-cents clubs de lectura fàcil, majorment impulsats des de les biblioteques públiques, destinats a persones grans, nouvinguts, gent amb discapacitats..., tots ells recollits al [Mapa de la lectura fàcil](#).

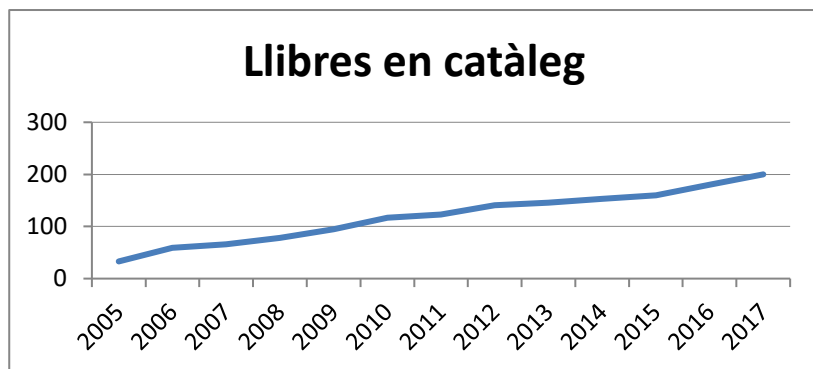
Els clubs de lectura fàcil, doncs, es converteixen en l'eina més eficient per fer un bon ús dels materials de lectura fàcil i arribar així al públic destinatari, un públic a priori reticent a la lectura.

2.4 Dades sobre el foment lector

Aquestes són les principals dades sobre la feina feta per l'Associació Lectura Fàcil, quant al foment lector:

La gran activitat de foment lector amb els llibres de lectura fàcil continuen sent, però, els clubs de lectura. Durant el període 2016-2017 s'ha arribat a la xifra de dos-cents clubs de lectura fàcil a Catalunya i tres-cents a Espanya.

3 L'ACCESSIBILITAT A LA INFORMACIÓ I EL LLENGUATGE PLANER

La [Llei d'accessibilitat de 2014](#) inclou la lectura fàcil en més d'un dels seus articles. Reconeix l'obligació dels organismes públics d'oferir els seus documents en lectura fàcil, i dels centres educatius d'oferir materials en lectura fàcil per als alumnes que tenen dificultats lectores. També reconeix l'obligació de garantir l'accessibilitat informativa en les activitats culturals, esportives, en productes de consum i serveis financers, entre d'altres. Aquest impuls es comença a traduir en el fet que institucions de diferents àmbits (administratiu, cultural, de salut...) es mouen per fer accessibles els seus continguts i informacions. Per exemple:

- [Informe de salut de Barcelona](#), encarregat per l'Agència de la Salut Pública de Barcelona
- [Pla local d'infància i adolescència](#) de Manresa
- [Resums argumentals de les òperes](#) del Gran Teatre del Liceu

L'accessibilitat a la informació i als continguts comença a ser una realitat en alça, que totes les institucions públiques o que ofereixen serveis públics hauran d'acatar. Ja no parlem de lectura fàcil, orientada principalment a un públic amb dificultats lectores, sinó d'un *llenguatge clar* o *llenguatge planer*, per a tota la ciutadania.

El llenguatge planer és un estil d'escriure simple i eficient, de manera que la informació sigui entenedora per als seus destinataris (servidors públics i ciutadania). Es basa en l'ús d'expressions concises i clares, una estructura lingüística ordenada i un bon disseny del document. Comparteix amb la lectura fàcil molts dels seus criteris quant a la forma i el contingut, així com la voluntat d'aconseguir textos entenedors i llegibles. Els criteris de lectura fàcil imposen alguns requisits addicionals, per tal com el públic destinatari inclou, en especial, els col·lectius de persones amb dificultats lectores i/o de comprensió. La lectura fàcil emfasitza, per això, les pautes a seguir quant a

La Llei d'accessibilitat de 2014 inclou la lectura fàcil en més d'un dels seus articles. Reconeix l'obligació dels organismes públics d'oferir els seus documents en lectura fàcil, i dels centres educatius d'oferir materials en lectura fàcil per als alumnes que tenen dificultats lectores.

la longitud de les línies, l'estructura dels paràgrafs, el tipus de lletra i altres característiques formals.

El moviment en favor del llenguatge planer neix als Estats Units cap a la dècada dels anys setanta. S'entén com un moviment de renovació en la redacció que vol aconseguir la comprensibilitat del llenguatge administratiu i jurídic. Algunes vegades els textos produïts des de les administracions públiques pequen d'un excés de tecnicismes que els fan poc entenedors per a la ciutadania. El llenguatge planer permet:

- Comunicar de forma clara i eficaç.
- Generar confiança en el públic destinatari.
- Oferir major transparència.
- Millorar la imatge i reputació de l'organització.
- Estalviar temps, diners i recursos humans.

Les barreres en la comunicació impedeixen que les persones participin activament en la societat. La lectura fàcil pensa en una persona nouvinguda que encara no domina la llengua d'acollida, una persona amb discapacitat intel·lectual o un alumne amb dificultats lectores. Totes elles poden entendre el que llegeixen i prendre decisions de manera responsable si els facilitem textos adaptats. Però aquestes adaptacions de continguts han d'oferir un resultat de qualitat, sense banalitzar ni infantilitzar el contingut i el llenguatge.

En aquest sentit, s'ha elaborat un [vídeo explicatiu](#) de la necessitat de materials accessibles a tota la ciutadania, consultable en català, castellà i anglès.

4 L'EXPANSIÓ DE LA LECTURA FÀCIL

L'expansió de la lectura fàcil no només ha tingut lloc a Catalunya. Fruit dels cursos de formació i de la difusió de l'Associació Lectura Fàcil, han sorgit altres entitats a diferents comunitats autònomes que treballen sobre el territori amb els mateixos objectius. Totes s'uneixen per formar la Xarxa de Lectura Fàcil, de què formen part:

La lectura fàcil pensa en una persona nouvinguda que encara no domina la llengua d'acollida, una persona amb discapacitat intel·lectual o un alumne amb dificultats lectores. Totes elles poden entendre el que llegeixen i prendre decisions de manera responsable si els facilitem textos adaptats.

[Associació Lectura Fàcil](#)

[Associació Lectura Fàcil Illes Balears](#)

[Asociación Lectura Fácil Aragón](#)

[Asociación Lectura Fácil Castilla La Mancha](#)

[Asociación Lectura Fácil Castilla y León](#)

[Asociación Lectura Fácil Madrid](#)

[Lectura Fácil Euskadi](#)

La Xarxa de Lectura Fàcil va néixer l'any 2016 amb l'objectiu d'enfortir els vincles entre les diverses associacions de lectura fàcil del territori i fer un pas més a favor de la lectura fàcil, l'accessibilitat lectora i la inclusió social de les persones amb dificultats lectores.

Totes les entitats utilitzen el logotip de lectura fàcil a les seves adaptacions, que garanteix el seguiment de les directrius internacionals de lectura fàcil marcades per l'IFLA i l'associació Inclusion Europe, quant a llenguatge, contingut i forma. El segell de lectura fàcil avala la qualitat i validació dels documents adaptats, i certifica que els textos compleixen les pautes de la lectura fàcil.

4.1 Expansió internacional

Mes enllà d'aquesta xarxa en territori espanyol, l'Associació Lectura Fàcil ha iniciat una expansió internacional. S'han signat convenis de col·laboració amb diferents entitats de Mèxic, l'Argentina i el Brasil:

- Linkenium (Mèxic): entitat que promou l'accessibilitat informativa a Mèxic.
- Lengua Franca (Argentina): entitat social amb seu a Buenos Aires que vol promoure la lectura fàcil i els llibres de lectura fàcil a l'Argentina.
- Comunicación Más Inclusiva (Argentina): entitat a favor de la inclusió de les persones i l'accessibilitat a la informació.
- Mais Diferenças (Brasil): a favor de la inclusió de la cultura i l'educació per a persones amb discapacitat. Aquesta entitat realitza un projecte d'accessibilitat a biblioteques, junt amb el Ministeri de Cultura del país. Entre altres activitats, adapten llibres a lectura fàcil.

Els professionals d'aquestes entitats s'han format en la redacció de continguts en lectura fàcil gràcies als cursos en línia que ofereix l'Associació.

A part dels convenis, la feina internacional també es tradueix en contactes i assistència a jornades fora del nostre país. L'Associació Lectura Fàcil va participar al Congrés Europeu de Periodisme Científic celebrat el juny de

La Xarxa de Lectura Fàcil va néixer l'any 2016 amb l'objectiu d'enfortir els vincles entre les diverses associacions de lectura fàcil del territori

2017 a Copenhaguen (Dinamarca). Elisabet Serra i Ana Crespo, membres de l'Associació Lectura Fàcil, van presentar les pautes sobre lectura fàcil i van fer dos tallers (en anglès i en castellà) sobre com redactar textos en lectura fàcil. Aquestes intervencions s'inclouen en el programa «Shooting star: easy-to-read and how to write it», on també participen periodistes científics de prestigi internacional per parlar sobre l'ús de la lectura fàcil en aquest àmbit.

L'interès internacional quant als llibres de lectura fàcil, a la metodologia de redacció i a l'organització i feina feta per l'Associació Lectura Fàcil ha crescut en els darrers anys. Els contactes sobretot amb Sud-amèrica s'han succeït en aquest període, i des de governs com ara Colòmbia, Xile o Mèxic s'han comprat llibres de lectura fàcil per a les biblioteques i escoles.

5 TENDÈNCIES

La Llei d'accessibilitat ha suposat un punt d'inflexió en l'accessibilitat a continguts. El tercer sector i la ciutadania empenyen les administracions, entitats i institucions a ser transparents i accessibles. Ja no serveix només publicar totes les dades, sinó que s'ha de fer de forma clara i entenedora, perquè tothom les pugui entendre. El món cultural i les biblioteques són un dels grans impulsors d'aquestes iniciatives inclusives i d'accés universal.

L'accessibilitat informativa, la lectura fàcil, està creixent i necessita, per tant, professionals formats per fer front a les demandes. Caldrà esperar, però, al desplegament real de la Llei, amb la publicació del Decret, per veure'n l'abast.

La Llei d'accessibilitat ha suposat un punt d'inflexió en l'accessibilitat a continguts. El tercer sector i la ciutadania empenyen les administracions, entitats i institucions a ser transparents i accessibles.

6 BIBLIOGRAFIA

Associació Lectura Fàcil. <http://www.lecturafacil.net>.
[Consulta: 10/01/2019].

El camí més fàcil: directrius europees per generar informació de lectura fàcil (1998).
<http://www.lecturafacil.net/media/resources/ILSMH_catal%C3%A0.pdf>.
[Consulta: 30/10/2018].

Directrius per a materials de lectura fàcil (2012).
<http://www.cobdc.org/publica/directrius/directrius_lf.pdf>.
[Consulta: 30/10/2018].

Espanya. *Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat*.
<<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6742/1379017.pdf>>.
[Consulta: 10/01/2019].

Espanya. *Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat en lectura fàcil*.
<http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/08publicacions/coleccions/lectura_facil/publicacions_lectura_facil/num_6/Llei-Accessibilitat_LF.pdf>.
[Consulta: 10/01/2019].

Disponible a:

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>

Vidal, Laia; Serra, Elisabet. «Ajudar a llegir els que no llegeixen: Lectura Fàcil a Catalunya (2016-2017)». *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 5 (2018), p. 175-185.

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/349234>

Llicència Creative Commons

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat de Biblioteconomia
i Documentació

OBSERVATORI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

ANUARI DE L'OBSERVATORI DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA 2018

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

